

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 222/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 1378/16, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na osobnú slobodu podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 33/2019 a jeho uznesením z 23. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného [REDACTED]

advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 1378/16, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na osobnú slobodu podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 33/2019 a jeho uznesením z 23. apríla 2019 (ďalej len „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vykonáva súhrnný trest odňatia slobody vo výmere osemdesiatich štyroch mesiacov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 7 T 17/2013 z 24. marca 2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 To 65/2015 z 3. septembra 2015 pre zločin lúpeže podľa ustanovení § 188 ods. 1 a ods. 2 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorého výkon nastúpil 3. septembra 2015 a ktorý má predpokladane po započítaní doby výkonu trestu v inej trestnej veci vykonať k 6. marcu 2020. Sťažovateľ 19. októbra 2018 adresoval Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) návrh na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o ktorom okresný súd uznesením sp. zn. 6 Pp 212/2018 z 5. februára 2019 rozhodol tak, že podľa ustanovení § 66 ods. 1 a 2 Trestného zákona v spojení s § 415 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) sťažovateľa podmiennečne prepustil z výkonu trestu odňatia slobody, podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona mu určil skúšobnú dobu v trvaní dvoch rokov a súčasne nariadil probačný dohľad nad sťažovateľom v trvaní dvoch rokov a podľa § 51 ods. 4 citovaného zákona mu uložil povinnosť podrobiť sa v skúšobnej dobe liečeniu „*duševnej poruchy ADHD*“. Na základe sťažnosti prokurátora krajský súd namietaným uznesením podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku prvostupňové rozhodnutie okresného súdu zrušil v celom rozsahu a podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s ustanoveniami § 66 ods. 1 písm. b) a 2 Trestného zákona návrh sťažovateľa na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že postupom krajského súdu a jeho rozhodnutím došlo k porušeniu jeho označených práv, dôvodiac, že sa s argumentáciou namietaného uznesenia „*nie je možné stotožniť*“.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v konkrétnosti argumentuje takto: „*Ako hlavný dôvod neudržateľnosti rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne z ústavného hľadiska je v danom prípade porušenie základného práva na súdnu ochranu, do obsahu ktorého patrí aj právo každého na to, aby rozhodnutie súdu, ktorý rozhoduje v jeho veci, bolo riadne odôvodnené v súlade so zákonom. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti viackrát vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. V danom prípade Krajský súd v Trenčíne svoje rozhodnutie, ktorým návrh sťažovateľa na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol, neodôvodnil vecne správne, a to preto, lebo sa v dostatočnej miere nevysporiadal so všetkými, sťažovateľom namietanými skutočnosťami a najmä vyslovil názor v absolútnom rozpore so závermi znaleckého posudku. Uvedené podľa názoru sťažovateľa vykazuje znaky diskriminácie, ktorej zákaz je zakotvený v čl. 12 Ústavy SR z dôvodu, že sťažovateľ nedokáže ovplyvniť svoj zdravotný stav a to za situácie, že mu od nástupu na výkon trestu odňatia slobody neboli podávané žiadne lieky na zmiernenie prejavov vyššie uvedenej poruchy. Rozhodovanie o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nie je možné automatizovať tak, že disciplinárny trest, resp. neodporúčenie ústavu, rovná sa zamietnutie žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie. Keby platila takáto rovnica, o podmienenom prepustení by mohol rozhodovať priamo riaditeľ ústavu a súd by bol v tomto prípade zbytočný, nakoľko by stratil akúkoľvek možnosť samostatného úsudku a rozhodovania. Zhrnúc uvedené sťažovateľ má za to, že Okresný súd v Trenčíne v danom prípade správne prihliadol na diagnostikovanú Hyperkinetickú poruchu správania, ktorá bola u sťažovateľa zistená v impulzívnej forme, nakoľko nedostatky v správaní boli u sťažovateľa vyvolané práve touto chorobou, na ktorú počas výkonu trestu odňatia slobody nebol liečený. Hodnotiť preto správanie sťažovateľa, ktorý trpí na takúto duševnú poruchu na základe rovnako prísnych kritérií, ako akéhokoľvek*

iného odsúdeného by nebolo správne a to o to zvlášť v danom prípade, kedy sťažovateľovi nebola poskytnutá liečba ani v minimálnej miere. Sťažovateľ počas výkonu trestu odňatia slobody študoval v snahe zvýšiť si kvalifikáciu, čím preukázal snahu a vôľu viesť po prepustení riadny život. Počas výkonu trestu napriek svojej diagnóze preukázal polepšenie, bol 1-krát disciplinárne odmenený, svoj voľný čas trávil zmysluplne, udržiaval kontakt s rodinou, je pracovne zaradený, pričom v poslednom období je hodnotený pozitívne. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosť prokurátora ako nedôvodnú zamietnuť. Sťažovateľ má za to, že Krajský súd v Trenčíne vo svojom rozhodnutí 3 Tos/33/2019 zo dňa 23. 04. 2019 nepostupoval správne a už vôbec nie v súlade so zákonom. Takýmto postupom odvolacieho súdu došlo jednoznačne k porušeniu práva na súdnu a inú právnu ochranu sťažovateľa garantovanú v Ústave SR ako aj v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj k porušeniu základných práv a ľudských slobôd zakotvených v čl. 12 Ústavy a čl. 17 Ústavy.“

5. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 33/2019 a jeho uznesením z 23. apríla 2019, predmetné uznesenie zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal mu tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich označených základných práv druhostupňovým rozhodnutím krajského súdu, ktorým bolo prvostupňové rozhodnutie o podmiennečnom prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody zrušené a jeho návrh na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietnutý. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka vecnej nesprávnosti namietaného uznesenia krajského súdu, ktorý podľa názoru sťažovateľa pri svojom rozhodovaní nezohľadnil okolnosť (duševnú poruchu sťažovateľa), ktorú vníma sťažovateľ ako relevantnú, pričom je presvedčený, že po zohľadnení tejto okolnosti by zistený

skutkový stav nasvedčoval v prospech vyhovenia jeho návrhu na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

11. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

12. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

13. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného uznesenia krajského súdu nebolo jeho úlohou preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo alebo nemalo byť návrhu sťažovateľa vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenom návrhu), ako aj s jednotlivými zistenými skutkovými

okolnosťami týkajúcimi sa právnej veci sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

14. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 12 a 13 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

15. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu, ktoré bolo podkladom pre jeho právny záver o zamietnutí návrhu sťažovateľa. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v úvode predstrel podrobnú interpretáciu dotknutého inštitútu podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, tak ako je upravený v ustanoveniach § 66 až § 68 Trestného zákona. Krajský súd na tomto mieste uviedol:

«Krajský súd v prvom rade uvádza, že odsúdený nemá automaticky na podmienené prepustenie nárok. Zákon ponecháva súdu plne na úvahu, či pri zohľadnení a zhodnotení všetkých skutočností návrhu vyhovie alebo nie. Samozrejme podmienkou je, aby svoje rozhodnutie racionálne a zrozumiteľne zdôvodnil. Zmyslom podmieneného prepustenia totiž nie je to, aby za dobré chovanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu odňatia slobody bol odsúdený (páchateľ) automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby trestu, bez zreteľa na účel trestu. Podmienené prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom k účelu trestu a k ďalším okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený i na slobode povedie riadny život a že neexistuje pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy. Pozitívna prognóza budúceho chovania odsúdeného je nutným predpokladom pre rozhodnutie o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Táto prognóza musí vyplývať zo zhodnotenia chovania sa odsúdeného počas výkonu trestu a čiastočne i pred jeho výkonom (predchádzajúce odsúdenia). Význam má i zistenie, aké sociálne podmienky sú vytvorené pre odsúdeného po jeho prípadnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Celkovo tak inštitútu podmieneného prepustenia možno uviesť, že sa jedná o inštitút mimoriadny, bez stanovenia povinnosti súdu odsúdenému vyhovieť. Zároveň však treba podotknúť, že to neznamená, že by súdy mali možnosť ľubovoľného rozhodovania, alebo že by nemali

povinnosť svoje rozhodnutie riadne zdôvodniť. Cieľom podmieneného prepustenia je motivovať odsúdeného, aby svojím chovaním a plnením svojich povinností vo výkone trestu preukázal polepšenie. Ak bol dosiaľ vykonanou časťou trestu už dosiahnutý účel trestu, je ďalší výkon trestu nepotrebný. Dôležité je v nadväznosti na už uvedené, správne interpretovať podmienky podmieneného prepustenia uvedené v § 66 a nasl. Tr. zák., ktoré sú dané kumulatívne. Prvou podmienkou je vykonanie určitej vyžadovanej časti trestu. Táto je objektívne ľahko zistiteľná. Druhou podmienkou je preukázanie polepšenia počas doterajšieho výkonu trestu. Splnenie tejto podmienky možno posudzovať až od momentu začatia výkonu trestu odňatia slobody a posudzuje sa do momentu rozhodovania o žiadosti o podmienené prepustenie. Je nutné reflektovať celý priebeh výkonu trestu až do momentu rozhodovania o žiadosti. Nie je pritom možné abstrahovať od skutočnosti, že nástup do výkonu trestu odňatia slobody predstavuje výraznú zmenu v doterajšom spôsobe života odsúdeného a je potrebné, aby na režim výkonu trestu odňatia slobody aklimatizoval, pričom aklimatizácia, najmä v počiatočnej fáze, logicky môže spôsobovať určité problémy. Nie je možné preto mechanicky hodnotiť celý výkon trestu bez zohľadnenia plynutia času a zvaženia vývoja chovania sa odsúdeného, najmä ak je trest uložený v dlhšej výmere. Treba zdôrazniť, že Trestný zákon vyžaduje preukázanie polepšenia v momente rozhodovania o žiadosti odsúdeného. Ak teda správanie odsúdeného po nástupe do výkonu trestu vykazuje určité problematické rysy, postupom času sa však stabilizuje, nepredstavuje to vo väčšine prípadov prekážku pre konštatovanie o polepšení sa odsúdeného. Špecifickou okolnosťou, ktorá býva zohľadňovaná pri rezultátoch o polepšení sa odsúdeného, je prítomnosť jeho kritického postoja k spáchaniu trestnej činnosti a prijatie zodpovednosti, resp. prítomnosť explicitného priznania sa k spáchaniu skutku, za ktorý bol trest uložený, prípadne absencia takéhoto priznania. Z ustanovenia § 66 Trestného zákona nevyplýva nutnosť predchádzajúceho sa priznania k spáchanej trestnej činnosti, ako podmienky na podmienené prepustenie. Takáto podmienka nevyplýva ani z judikatúry ústavného súdu, EŠLP, ani z odporúčaní prijatých Radou Európy. Je potrebné poukázať na to, že ani výkon trestu neznemožňuje odsúdenému využívať mimoriadne opravné prostriedky, ktorými by mohol dosiahnuť revíziu svojho odsúdenia. Ak by súdy pri rozhodovaní o naplnení podmienok podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody automaticky vyžadovali priznanie sa odsúdenému, bolo by mu odňaté právo na určité „výhrady“

k odsúdeniu a tým minimálne aspoň sčasti i na uplatňovanie mimoriadnych opravných prostriedkov. I určité kritické výhrady k odsúdeniu (považovanie odsúdenia za viac či menej nespravodlivé) nemusia totiž automaticky znamenať, že odsúdený trest neprijal, aspoň čiastočne si neuvedomil nesprávnosť svojho konania a v dôsledku toho nemôže preukázať polepšenie. Tiež je možné poukázať na skutočnosť, že priznanie sa ku spáchaniu trestného činu je inštitútom trestného práva procesného a preukázanie polepšenia je inštitútom trestného práva hmotného. Účelom konania o podmiennečnom prepustení, ako časti vykonávacieho konania, preto nemôže byť získanie priznania sa odsúdeného. Iste, medzi kritickým postojom k vlastnej trestnej činnosti (teda i priznaním sa) a polepšením môže byť a v praxi často i je úzka obsahová súvislosť, oba inštitúty však nemožno vzájomne zamieňať. Súdny konajúce o podmiennečnom prepustení tak musia zväziť, do akej miery absencia priznania sa, či existencia určitých výhrad k odsúdeniu, bránia vysloveniu záveru, že odsúdený preukázal polepšenie. Treťou podmienkou je prognóza očakávania vedenia riadneho života. Už z povahy veci je samozrejmé, že sa jedná len o odhad, prognózu zo strany súdu smerom do budúcnosti, pričom súd musí pri svojej úvahe zohľadniť všetky aktuálne informácie, ktoré má k dispozícii pri rozhodovaní o žiadosti. Nie je teda vyžadované „stopercentné“ presvedčenie, že odsúdený nespácha v budúcnosti trestnú činnosť, jedná sa vždy len o pravdepodobnostnú úvahu. Za „vedenie riadneho života“ možno považovať určitý minimálny rámeč, v ktorom spoločnosť považuje od každého občana, aby sa vyvaroval páchania trestnej činnosti, či opakovaného páchania priestupkov. Vedenie riadneho života môže byť pritom zo strany rozhodujúceho súdu „poistené“ uložením probačného dohľadu spolu so stanovením určitých špecifických povinností, či obmedzení. Tieto povinnosti, či obmedzenia by logicky mali vychádzať z poznania charakteristík a špecifik osobnosti odsúdeného. Prognóza vedenia riadneho života býva vo väčšine prípadov konštatovaná na základe zistení, že odsúdený má zabezpečené sociálne zázemie, zamestnanie, udržiaval kontakt s rodinou. Zohľadňuje sa samozrejme i trestná minulosť odsúdeného, závažnosť aktuálneho odsúdenia a tiež počet jeho prípadných podmiennečných prepustení v minulosti. Samotný faktor trestnej minulosti a závažnosť aktuálneho trestného činu odsúdeného je preto dôležitým, pri prognóze očakávania vedenia riadneho života, táto prognóza však nemôže byť založená výlučne a len na jeho trestnej minulosti. Ak by totiž záver súdu o nenaplnení podmienky očakávania vedenia riadneho

života bol založený výlučne a primárne len na okolnostiach a dôvodoch, ktoré hrali úlohu pri ukladaní samotného trestu odňatia slobody (predchádzajúce odsúdenia, závažnosť trestnej činnosti) mohlo by prísť k porušeniu zásady zákazu ne bis in idem. Ani trestnú minulosť teda nemožno hodnotiť mechanicky, bez previazanosti na aktuálne správanie a charakteristiky odsúdeného, i keď samozrejme zhodnotiť ju treba a to vrátane už prípadne zahladených odsúdení. V prípade predchádzajúcich odsúdení je potrebné zohľadniť, aký bol medzi nimi časový odstup a aká bola ich závažnosť (či gradovala atď.).»

16. Krajský súd v nadväznosti na interpretáciu aplikovanej právnej úpravy v odôvodnení namietaného uznesenia prezentoval tieto skutkové zistenia a právne úvahy tvoriace podklad pre záver namietaného uznesenia o zamietnutí návrhu sťažovateľa na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody:

«V danom prípade z písomného hodnotenia i z dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa na verejnom zasadnutí vyplýva, že správanie odsúdeného nie je stabilizované, ani bezproblémové a počas výkonu trestu sa dostával do konfliktu s príslušníkmi ZVJS, spoluodsúdenými a porušoval interné normy ústavu, o čom svedčia i disciplinárne postihy. Správanie a chovanie odsúdeného vykazuje určité znaky stabilizácie až v poslednom období.

Súd prvého stupňa oprel svoj záver o preukázanie polepšenia sa takmer výhradne o skutočnosť, že odsúdený trpí hyperkinetickou poruchou správania v impulzívnej forme, ktorá v podstate „ovláda“ celé správanie sa odsúdeného a on nemá možnosti ovplyvňovať svoje konanie vlastnou vôľou. Tu súd prvého stupňa poukazuje na závery znaleckého posudku znaleckej organizácie Forenza - znalecká psychiatrická s. r. o. a výsluch znalca MUDr. Ivana Dóciho. Znalec sám však vo svojej výpovedi uviedol, že napriek tomu, že prítomnosť ADHD bola u odsúdeného prítomná pri konfliktných situáciách v ÚVTOS, nemožno jednoznačne uviesť, že by diagnostikovaná porucha výlučne bránila odsúdenému reagovať inak, ako reagoval (teda impulzívne). V čase konfliktov totiž na konanie odsúdeného pôsobili viaceré faktory, pričom prítomnosť ADHD mohla byť len jedným z faktorov. Súd prvého stupňa tak zjavne preceňuje vplyv zistenej poruchy na správanie odsúdeného. Napokon duševný stav obvineného a jeho osobnosť boli znalcami skúmané v predchádzajúcich trestných konaniach a nebolo zistené, že by zistená porucha správania

mala vplyv na jeho ovládacie a rozpoznávacie schopnosti. To napokon vyplýva i z ostatného rozsudku Okresného súdu Košice II., sp. zn. 7 T/17/2013. Krajský súd naopak poukazuje na skutočnosť, že práve to, že odsúdený vedel o svojej poruche a o jej možných následkoch na svoje správanie ho malo motivovať k tomu, aby sa čo najviac snažil negatívnym prejavom zamedziť. Skutočnosť, že odsúdený vie svoje správanie korigovať a eliminovať negatívne prejavy poruchy je nakoniec preukázaná tým, že jeho správanie sa v ostatnom čase pozitívnym smerom upravilo, čo možno jednoznačne u neho oceniť. Ak by sme sa stotožnili so záverom súdu prvého stupňa, že zistená porucha „ovláda“ chovanie sa odsúdeného do tej miery, že nie je schopný negatívne prejavy eliminovať, tak by sa u každého odsúdeného, ktorý trpí určitou poruchou stalo skúmanie preukázania polepšenia zbytočným, pretože s poukazom na existenciu určitej poruchy by sa takéto skúmanie paradoxne stalo zbytočným a súd by kedykoľvek napriek prípadnému negatívnemu hodnoteniu zo strany ÚVTOS mohol (arbitrárne a nepreskúmateľne) skonštatovať, že preukázanie bolo preukázané. To by sme sa však skutočne dostali do situácie, kedy by stanovenie akýchkoľvek podmienok na podmienené prepustenie mohlo stať zbytočným a súd by právnu úpravu nahradil subjektívnou úvahou. Problémy odsúdeného pri rešpektovaní ústavného poriadku pritom nemožno pripísať ani adaptačným problémom po nástupe do výkonu trestu, pretože tento je vo výkone aktuálneho trestu už od roku 2015, pričom problémy stále pretrvávajú (a ako bolo uvedené nemožno ich pripísať výlučne poruche správania). Vzhľadom na uvedené potom možno tiež uviesť, že súd prvého stupňa s poukazom na poruchu odsúdeného úplne „odignoroval“ existenciu 2 disciplinárnych trestov a účelovo vyzdvihol existujúcu jednu disciplinárnu odmenu. Práve existencia disciplinárnych trestov však svedčí o skutočnosti, že resocializácia odsúdeného ešte nebola dovŕšená do tej miery, aby od neho bolo možné očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Na druhej strane však krajský súd poukazuje na počínajúci obrat v správaní sa odsúdeného, keď sa toto stabilizovalo a odsúdený je schopný pozitívnym správaním vytvárať si podmienky na získanie odmien, čo len svedčí o tom (už napokon uvedenom) že je v zásade schopný regulovať negatívne vplyvy existujúcej poruchy na svoje správanie. Krajský súd následne konštatuje, že už vyššie uvedené závery možno vzťahnúť i na skúmanie schopnosti odsúdeného viesť v budúcnosti riadny život. Súd prvého stupňa nedostatočne vyhodnotil i predchádzajúce odsúdenia, keď len lakonicky skonštatoval, že

odsúdenému bol ukladaný súhrnný trest a predchádzajúce výroky o trestoch boli zrušené a preto je vo výkone trestu „iba“ po prvýkrát. Predchádzajúce odsúdenia a tresty preto nemohli mať vplyv na správanie sa odsúdeného. Okresný súd sa však vôbec nevysporiadal s tým, že napriek uvedenému, je nesporné, že odsúdený bol 5 krát súdne trestaný v relatívne krátkom časovom úseku a že jeho osobnosť je zrejme kriminálne narušená, čo zrejme má vplyv na posúdenie jeho schopnosti viesť v budúcnosti riadny život. Práve uvedené v kombinácii s negatívnymi prejavmi v správaní odsúdeného svedčia o skutočnosti, že zatiaľ ešte nepreukázal potrebné polepšenie a nemožno od neho dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Vo vzťahu k úvahám súdu prvého stupňa o hodnotení rizika sociálneho zlyhania možno čiastočne prisvedčiť tomu, že nie je vždy výsledky vyplneného formulára podávajú reálny obraz o resocializačnej prognóze odsúdeného, avšak vzhľadom na uvedené skutočnosti, už závery vyplývajúce z uvedeného formulára nie sú schopné závažnejšie ovplyvniť úvahy o (ne)splnení materiálnej podmienky na podmienčné prepustenie. Sumarizujúc všetky uvedené skutočnosti potom naozaj nezostáva nič iné len konštatovať, že odsúdený doterajším výkonom trestu odňatia slobody zatiaľ ešte nepreukázal polepšenie a nemožno od neho dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Okresný súd preto nepostupoval správne, keď žiadosti odsúdeného vyhovel. Vzhľadom na správanie sa odsúdeného počas celého doterajšieho výkonu trestu, existenciu nezahladených disciplinárnych trestov a závery hodnotenia riaditeľa ústavu, možno konštatovať, že odsúdený doterajším výkonom trestu preukázal polepšenie (i keď pozitívny obrat zrejme už nastáva) a že bude v budúcnosti viesť riadny život. Krajský súd sa preto nestotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, že odsúdený aktuálne spĺňa podmienky na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a preto vyhovel sťažnosti prokurátora, napadnuté uznesenie zrušil a sám rozhodol tak, že žiadosť odsúdeného zamietol.»

17. Ústavný súd sa oboznámil aj s relevantnou právnou úpravou, ktorá bola krajským súdom v právnej veci sťažovateľa aplikovaná:

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

18. Z právnej úpravy aplikovanej v právnej veci sťažovateľa (predovšetkým ustanovenia § 66 ods. 1 a 2 Trestného zákona) vyplýva, že predpokladom pre podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je okrem uplynutia zákonom ustanovenej doby výkonu tohto trestu aj skutočnosť, že odsúdený počas výkonu trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti bude viesť riadny život. Krajský súd v namietanom uznesení dospel k záveru, že sťažovateľ druhú z uvedených podmienok nesplnil, keď v tomto kontexte, vychádzajúc zo svojich skutkových zistení, konštatoval, že správanie sťažovateľa vo výkone trestu nie je dostatočne stabilizované. V tomto smere krajský súd zdôraznil, že je potrebné reflektovať aj na trestnú minulosť sťažovateľa, ktorý bol v krátkom časovom rámci päťkrát súdne trestaný. Zároveň poukázal na problémové správanie sťažovateľa v príslušnom ústave na výkon trestu odňatia slobody prejavujúce sa jednak konfliktmi s príslušníkmi Zboru väzenskej a justičnej stráže a so spoluodsúdenými a tiež nerešpektovaním interných noriem ústavu, čo sa odrazilo v dvoch uložených disciplinárnych trestoch. Uvedené skutočnosti spolu so zohľadnením jednej aktuálnej disciplinárnej odmeny viedli krajský súd k záveru, že resocializácia sťažovateľa síce prebieha, no nie je zavŕšená do takej miery, aby bolo možné

od neho očakávať, že po prepustení z výkonu trestu povedie riadny život. Krajský súd tiež poukazom na aktuálne pozitívne správanie sťažovateľa v príslušnom ústave na výkon trestu argumentoval, že táto skutočnosť svedčí o tom, že je sťažovateľ schopný eliminovať vplyv u neho diagnostikovanej duševnej poruchy na svoje správanie, a teda dokáže svoje správanie i napriek existencii tejto poruchy primerane regulovať.

19. Ústavný súd vo všeobecnej rovine konštatuje, že neexistuje ústavou zaručené právo na to, aby bolo vyhovené návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Posúdenie splnenia zákonných podmienok je totiž vecou sudcovskej úvahy. Je teda na všeobecnom súde, aby skúmal a posúdil, či sú zákonné podmienky pre vyhovenie návrhu splnené, a svoje úvahy v danom smere riadne odôvodnil.

20. Vychádzajúc zo skutočností uvedených v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto uznesenia, bez toho, aby bolo potrebné tieto skutočnosti ďalej analyzovať, keďže sú podľa názoru ústavného súdu samy osebe dostatočne výpovedné, čo sa týka zodpovedania otázky, či sťažovateľ preukázal, že ďalší výkon trestu už nie je v jeho prípade potrebný, ústavný súd konštatuje ústavnú konformnosť odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu. Je toho názoru, že sa v ňom krajský súd náležite vysporiadal s argumentáciou návrhu sťažovateľa na prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a riadne vysvetlil dôvody pre jeho zamietnutie. Prezentovanú argumentáciu, o ktorú oprel krajský súd svoj právny záver o nesplnení podmienok predpokladaných relevantnou právnou úpravou, ústavný súd hodnotí ako vyčerpávajúcu, bez zjavných logických protirečení, plne zodpovedajúcu kritériám stanoveným pre kvalitné odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov judikatúrou ústavného súdu a zároveň súladnú s podstatou a zmyslom aplikovaných právnych noriem. Procesný postup krajského súdu ani napadnuté rozhodnutie nesignalizujú porušenie zákazu diskriminácie. Samotné zamietnutie žiadosti sťažovateľa o podmienené prepustenie z výkonu trestu neznamena bez ďalšieho porušenie základného práva na slobodu.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

22. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2019